

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 1 0 1 A 3 0 1 1 1

SPOMLADANSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA KOT DRUGI JEZIK

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Petek, 11. junij 2010 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi dva ocenjevalna obrazca.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalna obrazca.

Izpitna pola vsebuje 23 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev napišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z nič (0) točkami. Pazite na slovnično in pravopisno pravilnost odgovorov.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

Priloga k izpitni polji 1

POŽENIMO PEDALE

Skrivnosti gradinske pokrajine

BESEDILNO IN FOTOGRAFIJI: IGOR MAHER

Pogled iz Topolovca na Žrnjovec in Slavnik v ozadju

Slovenska Istra nam vedno ponuja toliko lepih kotičkov za izlete, da se je kar težko odločiti, kam usmeriti krmilo. Naj bo tokrat naš cilj gradinska pokrajina, gričevnat svet, ki ga z ene strani obrobja reka Dragonja, z druge pa Bračana oziroma Suha reka, njen slovenski podaljšek. V notranjosti je to flišen svet, zato je prepreden s slemeni in z vmesnimi dolinicami. Potoki tečejo proti jugu; pri tem prečkajo šengensko mejo in ponikajo v apnenec bujskega krasa.

Na pot krenemo s severnega obrobja, iz doline Suhe reke, kjer je vasica Sočerga, zadnja pred mejo na cesti proti Buzetu. Mimo Tuljakov odkolesarimo do slemena, ki Suho reko in s tem porečje Mime loči od porečja Dragonje. Nad Pičuri je

razpotje, od koder lahko obiščemo številne vasi. Izberemo desno, položnejšo cesto, ki nas pripelje najprej do Sirčev, nato pa po razglednem slemenu do Belvedurja. Že ime pove, da bomo uživali v razgledih, pa tudi ob hrani, če se ustavimo v gostilni.

Primerno podprti gremo naprej novim skrivnostim Istre naproti. V Topolovcu, vasici na pomolu nad dolino Dragonje, je vredno poslati oči na pašo. Na ogled je istrska arhitektura s kamnitimi, neometanimi hišami, z baladurji in z ozkimi prehodi. Pod vasjo je samotna cerkvičica sv. Hieronima. S ceste nad vasjo lahko zavijemo na bližnjico, na kolovoz, ki nas pripelje v Hrvoje. Mimo mogočnega, pred nekaj leti obnovljenega zvonika, ki so ga krajani nekoč zgradili s prodajo fižola in so mu rekli "fižolov turn", se odpravimo na Veli vrh, kjer je pokopališče. Smo na eni najlepših razglednih točk Istre in pogled nam seže do morja in zasneženih gora na obzorju.

Skrivnostni svet Abitantov

Dolžina: 22 km.

Višinska razlika: 160 m.

Zahtevnost: Kratak izlet, brez pretiranih vzponov, večinoma dobre ceste.

Trajanje: Kolesarjenja ni veliko.

Okus izleta: Tako na izhodišču v Sočergi kot na Belvedurju se boste znašli v svetišču istrske kuhinje.

Do kod z vlakom: Nič ne bo z vlakom in okolijsko ozaveščenostjo. Treba bo dati kolesa na avto in se odpeljati do Sočerge.

Kje se da po želji prespati v okolici: Spanje v spalni vreči pod zvezdnatim istrskim nebom. Najbližja prenočišča so v vasi Gračišče.

Iz Hrvojev se spustimo v dolino potoka Malinska, kjer so nekdanj mleli številni mlini. Pot gre ob potoku proti jugu. Kmalu se približamo meji s Hrvaško, zato zavijemo levo na kolovoz proti Abitantom, zapuščeni vasici s spomeniško zaščitenimi kamnitimi hišami. Od tam nas cesta popelje proti severu, mimo Stare Mandrije do Gradina, najvišje vasi te obmejne pokrajine. Skočimo še do sosednje Brezovice, od kodet nas čaka dolg spust skozi Pičure in nato po že znani cesti do Sočerge. Kaj vse boste na koncu počeli v gostilni, pa prepuščam vaši domišljiji.

(Prirejeno po reviji Gea, januar 2008.)

Prazna stran

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. S katerim prevladujočim namenom je sporočevalec napisal besedilo? Obkrožite črko pred pravilnim odgovorom.

Sporočevalec je napisal besedilo predvsem, da bi

- a) pozval naslovnika, naj obišče gradinsko pokrajino.
- b) ovrednotil pot po gradinski pokrajini.
- c) prikazal pot po gradinski pokrajini.
- č) izrazil svoja občutja s poti po gradinski pokrajini.

(1 točka)

2. Dopolnite povedi z manjkajočimi podatki o izhodiščnem besedilu.

Izhodiščno besedilo je bilo objavljeno _____, namenjeno pa je predvsem
(Kdaj?)

tistim bralcem revije Gea, ki _____.
(Katerim?)

Igor Maher je avtor _____ in _____.
(Česa?) (Česa?)

(3 točke)

3. V imenu rubrike je sporočevalec uporabil samostalnik, s katerim je posredno poimenoval prevozno sredstvo. Ta samostalnik napišite na črto in v povedi pojasnite, kako se povezuje s temo besedila.

Samostalnik: _____

Pojasnilo:

(3 točke)

4. Izpišite izraza, s katerima avtor v zadnji povedi izhodiščnega besedila naslovnika neposredno nagovarja.

(2 točki)

5. Ugotovite, katere podatke o poti izvemo iz izhodiščnega besedila, in jih označite z X.

Iz besedila izvemo, kako dolga je pot.	
Iz besedila izvemo, koliko časa traja pot	
Iz besedila izvemo, skozi katere kraje gre pot.	
Iz besedila izvemo, katera dodatna oprema je obvezna na poti.	
Iz besedila izvemo, kolikšna je višinska razlika na poti.	

(3 točke)

6. Obkrožite DA, če je trditev v skladu z izhodiščnim besedilom, ali NE, če ni.

Gradinska pokrajina se nahaja v Slovenski Istri.	DA	NE
Sočerga, zadnja vas pred mejo, je v dolini Suhe reke.	DA	NE
Suha reka je slovenski podaljšek Bračane.	DA	NE
Samotna cerkvica sv. Hieronima stoji pod vasjo Hrvoji.	DA	NE
Abitanti so najvišja vas v Slovenski Istri.	DA	NE
Gradin leži v dolini reke Dragonje.	DA	NE

(4 točke)

7. Vsakemu imenu kraja pripišite znamenitost, navedeno v izhodiščnem besedilu.

Topolovec _____
 Hrvoji _____
 Abitanti _____

(3 točke)

8. Na podlagi tretjega odstavka izhodiščnega besedila (*Iz Hrvojev ...*) določite zaporedje vasi, tako da na črtico v vsaki vrstici napišete ustrezno številko od 1 do 7.

_____ Abitanti
 _____ Brezovica
 _____ Gradin
 _____ Hrvoji
 _____ Pičuri
 _____ Sočerga
 _____ Stara Mandrija

(2 točki)

9. Na podlagi izhodiščnega besedila napišite imeni krajev z lepim razgledom in imeni krajev, v katerih se lahko okrepcate v gostilni.

Kraja z lepim razgledom: _____
 Kraja z gostilno: _____

(2 točki)

10. V vsaki vrstici podčrtajte po eno ustrezno možnost.

Izhodiščno besedilo je
 enogovorno/dvogovorno,
 zasebno/javno,
 umetnostno/neumetnostno,
 publicistično/praktičnosporazumevalno.

(2 točki)

11. Obkrožite črko pred prevladujočim načinom razvijanja teme v izhodiščnem besedilu.

Prevladujoči način razvijanja teme je

- a) obveščanje.
- b) razlaganje.
- c) opisovanje.
- č) utemeljevanje.

(1 točka)

12. Poimenujte besedilno vrsto izhodiščnega besedila.

(1 točka)

13. Ugotovite osebo, število in čas izpisanih glagolov in jim določite glagolski vid. V vsaki vrstici podčrtajte ustrezno možnost ob poševnici.

Glagoli *obiščemo*, *ustavimo se*, *približamo se*, *skočimo* poimenujejo dejanja. Uporabljeni so

v prvi/drugi osebi,
v ednini/množini,
v sedanjiku/pretekliku
in so dovršni/nedovršni.

(2 točki)

14. Pretvorite poved, v kateri boste zaznamovano besedno zvezo *poslati oči na pašo*, uporabljeno v izhodiščnem besedilu, nadomestili z nezaznamovano.

V Topolovcu je vredno poslati oči na pašo zaradi arhitekturnih znamenitosti.

(2 točki)

15. Izraze povežite z opisi, tako da na vsako črtico napišete ustrezno številko.

_____ razpotje

_____ avtocesta

_____ kolovoz

_____ pešpot

_____ makadamska cesta

1 pot, primerna samo za pešce

2 ozka, preprosta pot za vprežna vozila

3 ožja cesta, narejena iz povaljanega kamna in peska

4 cesta, namenjena predvsem za odvoz lesa

5 široka cesta, določena za avtomobilski promet

6 kraj, prostor, kjer se pot razcepi v več poti

(2 točki)

16. Naslednjim besedam pripišite protipomenke.

notranjost _____
 spust _____
 sever _____
 najprej _____
 ozek _____
 levo _____

(2 točki)

17. Dopolnite preglednico z manjkajočimi primeri besednih vrst iste besedne družine.

Samostalnik	Pridevnik	Glagol
potovanje		
		podpreti
sneg		
	podaljšan	

(3 točke)

18. Iz enostavčne povedi izpišite osebek in predmet.

Pogled nam seže do morja in zasneženih gora na obzorju.

Osebek: _____

Predmet: _____

(2 točki)

19. Podredno zloženo poved z vzročnim odvisnikom pretvorite v posledično priredje.

Ker so na poti dobre domače istrske gostilne, se izlet lahko zavleče.

(2 točki)

20. Ugotovite, zakaj je besedna zveza "fižolov turn" zapisana v narekovaju, in obkrožite črko pred ustreznim odgovorom.

- a) Besedna zveza je dobesedni navedek.
- b) Besedna zveza je slogovno zaznamovana.
- c) Besedna zveza je zaradi narekovaja še posebej poudarjena.

(1 točka)

21. Ali bi na koncu zadnje povedi izhodiščnega besedila (*Kaj vse ...*) moral stati vprašaj? Obkrožite DA ali NE in svoj odgovor utemeljite v povedi.

DA NE

Utemeljitev:

(3 točke)

22. Popravite besedni red.

Če bilo ne bi vreme lepo, se bi ne udeležili izleta po gradinski pokrajini.

(2 točki)

23. Napišite **uradno opravičilo**.

Predstavljajte si, da ste Renato/Renata Antonac, predsednik/predsednica Kolesarskega društva Pirat (Tartinijev trg 4, 6310 Piran). Prvi vikend v maju ste praznovali 10. obletnico delovanja društva in ste zaslužne člane povabili na tridnevni izlet po gradinski pokrajini. V imenu društva napišite razredničarki uradno opravičilo za Sonjo Bon, dijakinjo 4. letnika Srednje strokovne šole (Gimnazijski trg 1, 6000 Koper), ker je v petek manjkala pri pouku. Potrebne podatke si izmislite. Pišite na naslednjo stran.

(12 točk)

Prazna stran

Prazna stran